

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
УКРАЇНИ ІМЕНІ П. Л. ШУПИКА
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ. ОСНОВИ БІОЕТИКИ ТА
БІОБЕЗПЕКИ»**

Галузь знань	22 «Охорона здоров'я»
Шифр та назва спеціальності	227 Терапія та реабілітація, спеціалізація 227.1 Фізична терапія
Назва освітньо-професійної програми	Терапія та реабілітація
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Кафедра	Природничих наук, інформаційних технологій та філософії
Статус навчальної дисципліни (обов'язкова, вибіркова)	вибіркова
Форма навчання	очна (денна)

Викладачі

Прізвище, ім'я, по батькові	Пустовіт Світла Віталіївна
Посада	професор кафедри
Науковий ступінь, вчене звання	доктор філософських наук
Електронна адреса	pustovit-sv@nuozu.edu.ua
Телефон	(044) 205 49 87
Посилання на профіль викладача	https://www.nuozu.edu.ua/s/np/k/informatyky/naukovo-pedahohichni-pratsivnyky/9959-pustovit-svitlana-vitaliivna#gsc.tab=0
Консультації	понеділок: 10.30–15.30, четвер: 10.30–15.30
Прізвище, ім'я, по батькові	Бойченко Наталія Михайлівна
Посада	професор кафедри
Науковий ступінь, вчене звання	доктор філософських наук

Електронна адреса	n_boychenko@nuozu.edu.ua
Телефон	(044) 205 49 87
Посилання на профіль викладача	https://www.nuozu.edu.ua/s/np/k/informatyky/naukovo-pedahohichni-pratsivnyky/9960-boychenko-nataliia-mykhalivna#gsc.tab=0
Консультації	понеділок: 10.30–15.30, четвер: 10.30–15.30

Загальна інформація про дисципліну

Анотація до дисципліни	Предметом вивчення освітнього компонента (навчальної дисципліни) «Безпека життєдіяльності. Основи біоетики та біобезпеки» є моральні проблеми людства, що виникають у зв'язку з застосуванням сучасних біомедичних, промислових, сільськогосподарських та ін. технологій у різних сферах діяльності, зокрема у професійній діяльності лікаря та інших медичних працівників.
Мета дисципліни	Здобуття філософських знань, умінь, навиків та інших компетентностей, необхідних для особистісного та професійного розвитку; ознайомлення з колом біоетичних цінностей, принципів та проблем, питаннями біобезпеки життєдіяльності людини, пов'язаних зі сферою майбутньої професійної діяльності, розвиток навичок роботи з філософськими текстами, вміння використовувати філософські категорії у пізнанні, практичній та теоретичній діяльності; засвоєння та використання біоетичних цінностей та принципів наукової та практичної діяльності лікаря; формування у здобувача вищої освіти культури академічної доброчесності в науково-педагогічній, дослідницькій та професійній діяльності.
Завдання дисципліни	<p>Ознайомити з:</p> <ul style="list-style-type: none"> • філософськими засадами безпеки життєдіяльності та біоетики; • етико-правовими проблемами застосування сучасних біомедичних технологій; • об'єктом, предметом, основними напрямками, функціями, визначенням і правилами безпеки життєдіяльності та біоетики; • соціокультурними, науковими та філософськими передумовами виникнення безпеки життєдіяльності та біоетики; • теоретико-методологічними засадами, цінностями та принципами біоетики; • етико-правовими проблемами, біоетичними принципами та цінностями; • особливостями застосування біоетичних принципів у залежності від напрямку медичної практики; • закономірностями та основними етапами розвитку біоетики в Україні. <p>Навчити:</p> <ul style="list-style-type: none"> • використовувати у діяльності відповідний тезаурус курсу; • аналізувати етико-правові проблеми при використанні біомедичних технологій і застосовувати відповідні морально-етичні норми та біоетичні принципи для їх розгляду та розв'язання; • будувати професійну діяльність відповідно до цінностей та принципів біоетики, міжнародних і вітчизняних нормативних стандартів у галузі біоетики;

	<ul style="list-style-type: none"> • використовувати моральні теорії, принципи біоетики та основні положення «Етичного кодексу лікаря України» для розв'язання моральних дилем у повсякденній діяльності лікаря в залежності від напрямку медичної практики; • застосовувати принципи біоетики в практичній діяльності лікаря; • виступати гарантом безпеки та захисту прав пацієнтів у медичній практиці.
Пререквізити	Навчальна дисципліна базується на знаннях попереднього рівня освіти і таких дисциплін: українська та іноземна мови за професійним спрямуванням; спеціальних дисциплін за напрямом "фізична терапія".
Постреквізити	Навчальна дисципліна є базою для вивчення інших дисциплін фундаментальної підготовки та професійної підготовки, а також вибіркового дисциплін.
Компетентності, формуванню яких сприяє дисципліна	<p>Загальні компетентності:</p> <p>ЗК 01. Здатність планувати та управляти часом.</p> <p>ЗК 03. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p> <p>ЗК 04. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>ЗК 05. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.</p> <p>ЗК07. Здатність працювати автономно.</p> <p>Спеціальні компетентності:</p> <p>СК 04. Здатність враховувати потреби пацієнта/клієнта, прогнозувати результати фізичної терапії, встановлювати пацієнтоорієнтовані довгострокові та короткострокові цілі, формулювати завдання, розробляти, обговорювати та пояснювати програму фізичної терапії, або компоненти індивідуального реабілітаційного плану, які стосуються фізичної терапії.</p> <p>СК 06. Здатність провадити професійну діяльність в реабілітаційних закладах, відділеннях, підрозділах, а також у територіальних громадах, у складі мультидисциплінарної реабілітаційної команди або самостійно, співпрацюючи з іншими працівниками охорони здоров'я та зацікавленими особами.</p> <p>СК 07. Здатність планувати, контролювати терапевтичне заняття, хід виконання програми фізичної терапії, аналізувати та інтерпретувати результати втручання, вносити корективи до розробленої програми чи компонентів індивідуального реабілітаційного плану, маршруту пацієнта.</p> <p>СК 09. Здатність провадити наукові дослідження у сфері фізичної терапії, використовувати й поширювати найкращі наявні докази у професійній та викладацькій діяльності, для поліпшення якості послуг фізичної терапії та освіти.</p> <p>СК 10. Здатність організовувати складні робочі процеси, взаємодіяти з адміністративними та управлінськими структурами з метою інформування, розробки та/або впровадження відповідної політики і стратегій в галузі охорони здоров'я, сприяти розвитку послуг, спрямованих на задоволення потреб суспільства.</p> <p>СК 11. Здатність здійснювати рефлексивну професійну діяльність, самоаналіз та безперервний професійний розвиток.</p>
Результати навчання	<p>ПРН 02 Дотримуватись юридичних та етичних вимог, провадити діяльність з інформованої згоди пацієнта/клієнта.</p> <p>ПРН 04 Оцінювати, обговорювати та застосовувати результати наукових досліджень у клінічній, науковій, освітній та</p>

	<p>адміністративній діяльності.</p> <p>ПРН 07 Демонструвати здатність до пацієнтоорієнтованої практичної діяльності за узгодженням із пацієнтом/клієнтом, його родиною/опікунами, членами мультидисциплінарної команди.</p> <p>ПРН 08 Ефективно комунікувати з пацієнтом/клієнтом, встановлювати прямий та зворотній зв'язок для створення та підтримки терапевтичного альянсу.</p> <p>ПРН 15 Визначати межі професійної діяльності та їх дотримуватися, провадити практичну діяльність автономно, бути відповідальним за її наслідки перед суспільством та іншим фахівцями.</p> <p>ПРН 17 Взаємодіяти з адміністративними та управлінськими структурами, інформаційними ресурсами з метою адвокації професії, впливу на політики та стратегії розвитку фізичної терапії, що спрямовані на задоволення потреб окремих осіб та громади в Україні</p> <p>ПРН 19 Викладати спеціалізовані навчальні дисципліни у закладах вищої освіти, брати участь в реалізації освітніх програм як клінічний керівник/методист/супервізор навчальних практик.</p> <p>ПРН 20 Планувати та здійснювати особистий професійний розвиток, сприяти професійному розвитку колег.</p> <p>ПРН 21 Планувати і виконувати наукові і прикладні дослідження у сфері фізичної терапії, висувати і перевіряти гіпотези, обирати методики та інструменти досліджень, аналізувати їх результати, обґрунтовувати висновки.</p>
Обсяг дисципліни	<p>Загальний обсяг дисципліни: 3 кредити ЄКТС, 90 годин.</p> <p>Для очної (денної) форми навчання: аудиторних 36 годин, самостійна робота 54 години.</p>
Форма підсумкового контролю	Залік
Строки викладання дисципліни	Дисципліна викладається у 4 семестрі

Програма дисципліни

Назви тем

Модуль I

- 1.1. Теоретико-філософські засади безпеки життєдіяльності.
- 1.2. Філософсько-методологічні та соціокультурні засади біоетики.

Модуль II

- 2.1. Правила безпеки життєдіяльності.
- 2.2. Цінності та принципи біоетики.
- 2.3. Втілення цінностей та принципів біоетики в медичну практику.

Самостійна робота здобувача освіти

Код теми	Зміст самостійної роботи	Обсяг СР (годин)
		очна (денна) форма
1.1	Есе на тему: «Філософсько-теоретичні засади безпеки життєдіяльності».	10
1.2	Реферат на тему: «Філософські та соціокультурні засади біоетики».	10
2.1	Есе на тему: «Принципи біоетики. Біоетика як сучасна медична етика».	12
2.2	Реферат на тему: «Спосіб життя як передумова довголіття, фізичного і духовного розвитку».	10
2.3	Реферат на тему: «Особливості застосування біоетичних принципів і правил у різних напрямках медичної практики (хірургія, трансплантологія, неонатологія, реаніматологія, онкологія, психіатрія, інфекційні хвороби, невідкладна допомога, профілактична медицина тощо)».	12

Організація навчання

Навчальні технології та форми і засоби навчання

На лекціях чітко та зрозуміло структурується матеріал; зосереджується увага здобувачів на проблемних питаннях; наводяться конкретні приклади практичного застосування отриманих знань; звертаються до зарубіжного досвіду вирішення окремих проблем; заохочуються здобувачі до критичного сприймання нового матеріалу замість пасивного конспектування; використовуються наочні матеріали, схеми, таблиці, моделі, графіки; використовуються технічні засоби навчання: мультимедійний проектор, слайди тощо.

На практичних заняттях запроваджуються різні навчальні технології: розгорнута бесіда, обговорення проблем, дискусії; вирішення ситуаційних вправ; розв'язання проблемних питань; мозковий штурм; кейс-методи; презентації; аналіз конкретної ситуації; робота в малих групах; рольові та ділові ігри; банки візуального супроводження; письмовий контроль знань; індивідуальне та групове опитування; перехресна перевірка завдань з наступною аргументацією виставленої оцінки тощо.

Самостійну роботу здобувача викладач планує разом зі здобувачем, але виконує її здобувачем за завданнями та під методичним керівництвом і контролем викладача; зміст самостійної роботи за темами визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

Методи навчання

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- словесні (лекція-монолог, лекція-діалог, проблемна-лекція);

- наочні (презентація, демонстрування; опорних сигналів; опорних конспектів);
- практичні методи (вправи; практичні завдання; спостереження).

Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- метод проблемного викладу матеріалу;
- моделювання життєвих ситуацій;
- мозковий штурм;
- метод опори на життєвий досвід;
- навчальної дискусії.

Методи контролю та самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

- усного контролю;
- письмового контролю;
- самоконтролю та взаємоконтролю;
- рецензування відповідей.

Список рекомендованих джерел

Основна література

1. Основи біоетики та біобезпеки : навч. посіб. для студ. закладів вищої медичної освіти під ред. Бобирьов В.М., Дворник В.М., Дев'яткіна Т.О., Важнича О.М., Дев'яткіна Н.М. – Вінниця : Нова Книга, 2020. 248 с.
2. Пустовіт С.В., Бойченко Н.М. Кодекс медичної етики: філософські та біоетичні аспекти // Біоетика: від теорії до практики. – Київ: ВД «Авіценна», 2021. 144 с.
3. Стиценко Т.Є., Пронюк Г.В., Сердюк Н.М., Хондак І.І. «Безпека життєдіяльності»: навч. посібник за ред. Т.Є Стиценко, Г.В. Пронюк, Н.М. Сердюк, І.І. Хондак. – Харків: ХНУРЕ, 2018. 336 с.
4. Філософія науки : підручник. за заг. наук. ред. І. С. Добронравової. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2018. 255 с.
5. Білоконь С. В. Основи біоетики та біобезпеки: навчальний посібник. – Одеса: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2017. 155 с.
6. Ковтун Л. , Янкова Л., Распутняк С., Сілантьєва О., Мальцева Я., Попова Л. , Калашнікова М., Федорчук Т. Загальні принципи організації діяльності комісій з питань етики при лікувально-профілактичних закладах, в яких проводяться клінічні випробування лікарських засобів: посібник. – Київ: ДЕЦ МОЗ, 2017. 48 с.
7. Кузь О. М., Чешко В.Ф. Філософія науки: навчальний посібник. – Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 172 с.
8. European Commission, Directorate-General for Research and Innovation, *European textbook on ethics in research*, Publications Office, 2010. URL: <https://data.europa.eu/doi/10.2777/51536>.
9. Hubenko H., Boichenko N. The future of moral theories: reflecting on Torbjörn Tännsjö's book "Setting Health-Care Priorities" // *Arche*. 2020. Vol. 27 (33). P. 289-299.

Нормативно-правові акти

1. Конституція України. Відомості Верховної Ради України (ВВР). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
2. Основи законодавства України про охорону здоров'я: закон України із змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>.
3. Про захист тварин від жорстокого поводження: закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3447-15#Text>.
4. Загальна декларація прав людини (ООН, 1948 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text.
5. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод із змінами. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text.
6. Конвенція про захист прав і гідності людини щодо застосування біології та медицини: Конвенція про права людини та біомедицину (Овьедо, 1997). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_334#Text.

Додаткова література

1. Даньків І. Академічна доброчесність – шлях до успіху // Освітні тренди професійного розвитку педагогічних працівників в умовах неформальної освіти: зб. навч.-метод. матеріалів для пед. працівників: [навч.-метод. посібник]. – Ужгород: Ліра, 2021. С. 178-194.
2. Етика. Естетика. Навчальний посібник рекомендовано МОН України. Ред. Панченко В.І. – К.: Центр навчальної літератури, 2019. 432 с.
3. Історія філософії: словник / за заг. ред. В.І. Ярошовця; КНУТШ. 2-ге вид., переробл. – Київ: Знання України, 2012. 1087 с.
4. Історія філософії: підручник / за ред. В.І. Ярошовця; КНУТШ. – Київ: Київський університет, 2010. 927 с.
5. Йонас Г. Принцип відповідальності. У пошуках етики для технологічної цивілізації. – К.: Лібра, 2001. 400 с.
6. Кулініченко В.Л., Пустовіт С.В. Етична експертиза біомедичних досліджень. Методичні рекомендації. – К.: Сфера, 2008. – 48 с.
7. Кулініченко В.Л., Мішалов В.Д., Пустовіт С.В., Алещенко І.Є. Етико-правові аспекти біоімплантології. Методичні рекомендації. – К.: ТОВ «Олпринт», 2008. – 32 с.

Загальна схема оцінювання

Сума балів		Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Пояснення
100 балів	200 балів		залік/екзамен	
90 - 100	170 – 200	A	зараховано/оцінка	відмінне виконання
82 - 89	155 – 169	B		вище середнього рівня
75 - 81	140 – 154	C		загалом хороша робота
68 - 74	125 – 139	D		непогано
61 - 67	111 – 124	E		виконання відповідає мінімальним критеріям
35 - 60	60 – 110	FX	не зараховано	необхідне перескладання
1 - 34	1 – 59	F		необхідне повторне вивчення дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Оцінка за національною шкалою		Нарахування балів	Бали нараховуються наступним чином: <i>Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за 100-бальною шкалою (для галузі знань 22 Охорона здоров'я 200-бальною шкалою).</i> Підсумкова оцінка курсу навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове тестування рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи; оцінка (бали) за виконання практичних індивідуальних завдань. Підсумкова оцінка виставляється після повного вивчення навчальної дисципліни, яка виводиться як сума проміжних оцінок за змістові модулі. Остаточна оцінка рівня знань здобувачів <i>денної</i> форми навчання складається з рейтингу навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 75 балів, і рейтингу з атестації – 25 балів. Для здобувачів <i>заочної</i> форми навчання відповідно – з рейтингу навчальної роботи – 50 балів, і рейтингу з атестації – 50 балів.
		для іспиту	для заліку		
90-100	A	Відмінно	зараховано		
82-89	B	Добре			
75-81	C				
68-74	D	Задовільно			
61-67	E				
35-60	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано		
1-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни			

Політика опанування дисципліни

Здобувач вищої освіти зобов'язаний:

- 1) виконувати вимоги освітньої програми та досягати визначених для відповідного рівня вищої освіти результатів навчання:
  - не пропускати заняття без поважної причини та не запізнюватися;
  - брати активну участь в освітньому процесі, вести конспекти лекцій, практичних занять, готувати теоретичний і практичний матеріал, виконувати передбачені курсом вправи та тестові завдання;
  - здійснювати самостійну підготовку до занять відповідно до затвердженого плану;
  - відпрацьовувати пропущені заняття (лекції, практичні, семінарські) у вигляді рефератів, презентацій інших видів робіт відповідно до теми заняття під час консультацій викладача за розкладом кафедри не пізніше завершення семестру;
  - складати відповідно до графіку поточний контроль (ІНДЗ, контрольна робота) з дисципліни;
- 2) дотримуватись академічної доброчесності:
  - самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
  - посилатись на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
  - дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права;
  - надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

За порушення академічної доброчесності (плагіат, фальсифікація, списування, обман тощо) здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із Університету.